

روسیه مانع توافق وین نیست؛ از روابط دیپلماتیک با عربستان استقبال می‌کنیم

حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان در مصاحبه‌ای اختصاصی به سوالات خبرنگار روزنامه «وچرنی لیست» کرواسی در خصوص مسائل مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی و همچنین روابط دوجانبه ایران و کرواسی پاسخ داد.

به گزارش سایت خبری پرسون، متن این مصاحبه که به شکل تلویزیونی هم پخش خواهد شد، به شرح زیر است:

سوال: به یاد دارم که در ماه مارس فرمودید که انتظار می‌رود توافق هسته‌ای طی چند روز یا حتی چند ساعت نهائی شود، اکنون چهار ماه از آن وقت گذشته است و شما همواره راجع به سنگ‌اندازی‌های فراوان در مسیر توافق هسته‌ای صحبت می‌کنید. چه اتفاقی پیش آمده و چه اتفاقی پیش خواهد آمد؟

در موضوع مذاکرات وین برای لغو تحریم‌ها، در آخرین دور مذاکرات (مارس گذشته) اگر طرف آمریکایی واقع بینانه برخورد می‌کرد، پیش از هر مقطع دیگری به توافق نزدیک بودیم. اما در همان ایام آمریکایی‌ها برخی از مسائل جدید را مطرح کردند؛ همکاران من ماه‌ها در وین بحث و مذاکره کردند و با سه کشور اروپایی، روسیه و چین، گفتگوهای خیلی طولانی و دقیق کارشناسی داشتند که به طور مثال چه اشخاص حقیقی و یا حقوقی از لیست تحریم‌ها باید خارج شوند؛ اما طرف آمریکایی به یکباره ایده جدیدی را مطرح کرد و گفت که ما باید در پاورقی متن، این عبارت را اضافه کنیم که اشخاصی که از لیست تحریم در نتیجه این مذاکرات خارج می‌شوند، ممکن است مجدداً به دلایلی غیر از هسته‌ای، در لیست تحریم آمریکا قرار بگیرند. در نتیجه ما به طرف آمریکایی از طریق اتحادیه اروپا و برخی واسطه‌هایی که پیام‌های دو طرف را تبادل می‌کردند، گفتیم آیا شما به دنبال رسیدن به توافق هستید یا به دنبال طولانی کردن مسیر توافق؟! برخی از موضوعات هم در مسئله لغو تحریم‌ها و هم در موضوع تضمین‌های اقتصادی باعث شد که ما وارد یک فاز جدیدی از گفتگوها بین ایران و آمریکا با واسطه اتحادیه اروپا بشویم که هنوز هم ادامه دارد.

سوال: شما می‌گویید که آمریکا در مسیر مذاکرات سنگ‌اندازی می‌کند ولی بسیاری از تحلیلگران در غرب نظرشان بر این است که روسیه توافق هسته‌ای را دچار مشکل کرده است. چون همه ما می‌دانیم اگر ایران به بازار انرژی بازگردد و تمامی تحریم‌ها برداشته شود، غرب – با توجه به تحریم روسیه - از نفت روسیه بی‌نیاز می‌شود. آیا معتقد هستید که این چالش‌ها از طرف روسیه است؟

در همان مقطع سه کشور اروپایی و نماینده اتحادیه اروپا از ما یک درخواست داشتند؛ آنها به تشدید بحران در اوکراین در پی حمله نظامی روسیه و احتمال گسترش آن اشاره کردند. آقای لاوروف وزیر خارجه روسیه مصاحبه‌ای انجام داده بود که گویا این نگرانی برای طرف‌های غربی ایجاد شده که ممکن است در مقابل رفع تحریم‌های ایران و برجام، روسیه درخواستی را در موضوع اوکراین مطرح کند و مطالبه‌ای از طرف‌های غربی داشته باشد. البته در آن زمان روسیه مطالبه‌ای را هم مطرح کرده بود. درخواست روسیه این بود که اگر ایران قرار است توافق را در مرحله نهایی خودش مورد تایید قرار دهد و اگر قرار است همه طرف‌ها به برجام برگردند، پس باید به گونه‌ای عمل بشود که روسیه هم نفع خودش را ببرد- به عنوان طرفی که برای بازگشت همه طرف‌ها به برجام اقدامات سازنده‌ای انجام داده است.

غربی‌ها به ما گفتند که روس‌ها انگیزه‌ای برای احیای برجام و همراهی با توافق ندارند. من بلافاصله با آقای لاوروف تلفنی صحبت کردم، قرار گذاشتیم و چند روز بعد هم در مسکو باهم گفتگو کردیم. برای ما روشن شد که اگر با طرف آمریکایی به نقطه توافق برسیم، روسیه هیچ گونه مانعی ایجاد نخواهد کرد. در گفتگوها با آقای لاوروف هم متفق‌القول بودیم که این موضوع را دو طرف در کنفرانس مشترک مطبوعاتی اعلام کنیم. تا الان نیز در هر تماسی که با لاوروف داشته‌ام، طرف روس تاکید دارد که اگر به نقطه توافق برسید، روسیه از آن حمایت می‌کند. البته غربی‌ها روسیه را از آن بخش از تعهداتشان که مربوط به برجام و تعامل با ایران می‌شود، از تحریم‌ها معاف کردند.

سوال: موضع رسمی ایران در مورد جنگ اوکراین چیست؟ آیا معتقد هستید که این جنگ حائز اهمیت است؟ و آیا روسیه بر حق است؟ در مورد موضع ایران راجع به این جنگ ابهاماتی در غرب وجود دارد.

ما ریشه این جنگ را در گسترش ناتو و تحریکات آن علیه روسیه می‌دانیم. اما در عین حال جنگ را راه حل نمی‌دانیم و معتقد هستیم که از مسیر گفتگو و مذاکره سیاسی بایستی بحران اوکراین مورد حل و فصل قرار بگیرد. من در ماه‌های گذشته حداقل سه بار با وزیر خارجه اوکراین به صورت تلفنی گفتگو داشتیم. در دو مرحله وزیر خارجه اوکراین از من درخواست کرد که با توجه با روابط خوبی که بین تهران و مسکو وجود دارد، از مقامات مسکو بخواهم که هم آتش بس برقرار بشود و هم گفتگوهای سیاسی شکل بگیرد. در مرحله اولی که موضوع را مطرح کردم، آقای لاوروف از گفتگوی سیاسی استقبال کرد. در مرحله دوم هم گفت من از گفتگو استقبال می‌کنم. اما هریک از طرفین همدیگر را متهم می‌کنند به این که در میز مذاکره اقدامات و توافقات جدی صورت نمی‌گیرد. ما همچنان به تلاش‌های خودمان برای توقف جنگ و بازگشت همه طرف‌ها به مذاکره ادامه می‌دهیم. مشاهده آوارگان اوکراینی، جنگ و کشته‌ها در این کشور صحنه‌های ناراحت‌کننده‌ای است؛ ما به همان شکل که آوارگی مردم افغانستان و دیگر کشورها را محکوم می‌کنیم، آواره کردن مردم اوکراین را نیز محکوم می‌کنیم. جنگ را راه حل نمی‌دانیم؛ نه در اوکراین و افغانستان و نه در یمن و نه در هیچ جای دیگری.

سوال: مواضع سیاسی ایران همواره انتقادات شدیدی را به کشورهای اروپایی وارد می‌کند، به این علت که در گفتگوها صداقت کافی ندارند و نقش آنان در مذاکرات هسته‌ای منفی است یا جدیت کافی را در تعامل با ایران ندارند، بخصوص اینکه منافع اروپا در ایران گسترده و فراوان است. چه ملاحظه‌ای راجع به این موضوع دارید؟

پاسخ: الان در نقطه‌ای از مذاکرات وین یا مذاکرات برای لغو تحریم‌ها قرار داریم که بین ما و آمریکایی‌ها مسائل بایستی به یک نقطه حل و فصل برسد؛ بدلیل اینکه موضوعی که روی میز قرار دارد، لغو تحریم‌های یکجانبه ایالات متحده آمریکا علیه ایران است. ما الان از نظر حقوقی با تحریم اروپایی

مواجهه نیستیم، هر چند اروپایی ها هم در این سالها عملاً از تحریم های یکجانبه آمریکا فاصله نگرفتند و در همان مسیر حرکت کردند. تجربه ما در برجام نشان می دهد که هم آمریکایی ها و هم اروپایی ها (منظور من به طور مشخص سه کشور موجود در برجام انگلیس، فرانسه و آلمان است) نسبت به تعهدات خود پایبند نیستند، همانطوری که آمریکایی ها نسبت به تعهداتشان نیستند. حداقل از سال ۲۰۱۵ تا الان رفتار اروپایی ها بار دیگر این را نشان داده است. اما این بدین معنا نیست که در مذاکرات فعلی ما، مواضع آمریکا و اروپا کاملاً برهم منطبق است. البته نقش نماینده عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپا، آقای بورل و هم مذاکره کننده ارشد در وین آقای مورا، سازنده است. آنها تلاش می کنند تا به نقطه توافق نزدیک شویم.

سوال: اگر فردا تحریم های ایران برداشته شود، آیا ایران آمادگی دارد که به کشورهای غربی گاز و نفت صادر کند و کمبود نفت و گاز روسیه را جبران کند؟

ایران یکی از مهمترین کشورهای منطقه است که ذخایر انرژی بزرگی، چه حوزه نفت چه در حوزه گاز در اختیار دارد. ما نمی خواهیم جایگزین هیچ طرفی در حوزه انرژی بشویم، اما جمهوری اسلامی ایران حتماً از ظرفیت خود در حوزه انرژی برای صادرات بیشتر و تعامل و همکاری اقتصادی با همه کشورهای جهان در این حوزه استقبال می کند. کشورهای اروپایی درخواست هایی را از ما به طور شفاهی مطرح کردند و در حال بررسی هستند که چگونه می توانند در حوزه انرژی با جمهوری اسلامی ایران همکاری کنند. رویکرد ما در همکاری اقتصادی علیه هیچ کشوری نخواهد بود و از گسترش همکاری با اروپا و سایر نقاط جهان در حوزه انرژی استقبال می کنیم.

سوال: آیا معتقد هستید که آژانس بین المللی انرژی هسته ای سیاست زده است؟ چون هر گاه رابطه ای بین ایران و آمریکا دچار تنش شود شاهد هستیم که آژانس گزارش می دهد که ایران توافقات را زیر پا گذاشته و به آن پایبند نیست.

توجه کنید که جمهوری اسلامی ایران تنها طرفی بوده که از سال ۲۰۱۵ تا الان به تعهدات خودش در برجام پایبند بوده است. ما تا این لحظه کماکان بخش های زیادی از تعهدات خودمان در برجام را عملی می کنیم. اما این طرف های مقابل هستند که به تعهدات خودشان عمل نکردند. به طور مشخص این آمریکا است که برخلاف توافق و برخلاف قطعنامه از برجام خارج شد.

سوال: آیا ایران و عربستان به هم نزدیکتر شده اند؟ و آیا گفتگوهای فعلی شدت تنش ها در منطقه خاورمیانه را کاهش می دهد؟
ما کمتر از دو ماه پیش دور پنجم گفتگوهای مان را در بغداد انجام دادیم. دو هیات ایرانی و سعودی گفتگو های سازنده ای داشتند. در مرحله اول و دوم گفتگوها، به دلیل اینکه فضای گفتگوهای دوجانبه تحت تاثیر وضعیت یمن قرار داشت، پیشرفت زیادی حاصل نشد. اما می دانید که ما در آستانه ماه مبارک رمضان در تعامل با سازمان ملل و ابتکاری که دبیرکل و نماینده ایشان داشتند، از برقراری آتش بس موقت دو ماهه در یمن استقبال کردیم. جمهوری اسلامی ایران از تمدید آتش بس، حمایت کرد. البته لغو کامل محاصره انسانی و بازگشت همه طرف های یمنی به مذاکرات، مورد توجه جدی ماست. لذا جمهوری اسلامی ایران در دور پنجم گفتگو ها و در آستانه یک فضای جدید از آتش بس در یمن، در توسعه و تثبیت آتش بس تعامل و نقش آفرینی لازم را با سازمان ملل داشت. ما سعی کردیم از ارتباطات معنوی خودمان در یمن با طرفهای مختلف یمنی استفاده بکنیم تا این آتش بس بتواند برقرار شود و پایدار بماند. لذا هم به دلایل مختلف منطقه ای و بین المللی و هم ضرورت هائی که در مناسبات دوجانبه بود، در دور پنجم گفتگوهای ایرانی و سعودی در بغداد، پیشرفت هایی ولو اندک اما رو به جلو حاصل شد. ما امیدوار هستیم. در بغداد، حول چند موضوع اتفاق نظر وجود داشت و دو یا سه موضوع آن تا الان عملی شده است؛ از جمله بحث اعزام حجاج ایرانی به حج تمتع، و موضوع استقرار دیپلماتهای ما در جده. توافقات دیگر ما به تبادل هیات های فنی برای بازدید از سفارتخانه ها موکول شده که مقدمات آن در حال انجام است. امیدوارم که سایر توافقات هم به نتیجه برسد. ما از اینکه روابط دیپلماتیک عربستان و ایران به حالت طبیعی برگردد و سفارتخانه ها باز شود، استقبال می کنیم.

سوال: بسیاری از تحلیلگران معتقد هستند که تنش ها بین ایران و اسرائیل بسیار شدید هستند و بعد از جنگ اوکراین و روسیه شاهد جنگ بین ایران و اسرائیل خواهیم بود، آیا معتقد هستید که جنگی پیش خواهد آمد و منطقه خاورمیانه را درگیر می کند؟

پاسخ: اسرائیلی ها در اندازه و قد و قواره ای نیستند که بخواهند از جنگ با ما صحبت کنند. اسرائیل در خصوص هویت و بقای خودش با علامت استفهام بسیار بزرگی روبروست. اسرائیل در درون خودش با بحران های چند لایه مواجه است. این رفتارهای نمایشی که رژیم جعلی اسرائیل از خودش بروز می دهد و یا صحبت از عادی سازی روابط با برخی از کشورها می کنند، نه از سر قوت، بلکه نشانه ضعف رژیم صهیونیستی است. لذا اسرائیل در جایگاه و اندازه ای نیست که بخواهد از جنگ صحبت کند.

سوال: روابط بین ایران و کرواسی را چگونه ارزیابی می کنید؟ ۴ نفر از اعضای پارلمان کرواسی با جناب عالی دیدار کردند، چنین مواردی را چگونه ارزیابی می کنید؟

معتقدم بین ایران و کرواسی روابطی خوب و متین برقرار است. دیروز با رئیس گروه دوستی پارلمانی کرواسی و ایران و تعدادی از همکاران ایشان ملاقات داشتم. مناسبات سیاسی و پارلمانی دو کشور خوب و رو به رشد است. روابط اقتصادی ما علیرغم وجود ظرفیت های متنوع در دو کشور، به دلایل مختلف از رشد قابل توجه و قابل انتظاری برخوردار نبوده است. ما هنوز در بخش های تجاری و اقتصادی پیشرفت هایی در تراز مناسبات سیاسی بین دو کشور را شاهد نیستیم. هر دو کشور به توسعه همکاری اقتصادی نیاز داریم و باید برای آن برنامه ریزی کنیم و جدیت داشته باشیم. ما برای توسعه رابطه با کرواسی هیچگونه محدودیتی نداریم و از گسترش همکاری ها در همه زمینه های اقتصادی سیاسی، فرهنگی و گردشگری استقبال می کنیم و فکر می کنیم که ظرفیت های ناشناخته فراوانی هم بین دو طرف برای همکاری وجود دارد.

سوال: روابط خوب و نزدیکی با رئیس جمهور بشار اسد دارید و روی سیاست های سوریه تأثیر دارید، در این میان کرواسی در سوریه چند چاه نفت دارد. در صورتی که کرواسی از شما کمک بخواهد تا شرکت های کرواسی به سوریه برای فعالیت در پروژه های نفتی بازگردند آیا درخواست آنها را می پذیرید و برای بازگشت این شرکت ها کمک می کنید؟

طبعاً ما در مسیر توسعه و تعمیق مناسبات کرواسی با ایران و نیز با کشورهای متحد جمهوری اسلامی در منطقه از جمله سوریه، چه در حوزه انرژی و چه در سایر حوزه ها از هیچ کمکی کوتاهی نخواهیم کرد. ما از هر گونه همکاری با کشور دوست کرواسی استقبال می کنیم، البته من به عملکرد بسیار شتابزده شرکت نفت کرواسی (اینا) در خروج از پروژه مغان انتقاد دارم. من برای اطلاع مردم عزیز کرواسی و کسانی که در حوزه بالکان مطالب من را می شنوند، می گویم که دنیا، دنیای منافع است. زمانی بوش پسر عملیات نظامی علیه افغانستان همسایه ما انجام داد و آنجا را اشغال کرد. در آن مقطع بوش در یک اقدام توهین آمیز، ایران را محور شرارت خواند. او در حالی که به ظاهر سعی می کرد فیگور مقابله با ایران و تحریم ایران را حفظ کند و

دیگر کشورها را از همکاری با صنعت نفت ایران باز دارد، در همان زمان خاندان وی و خاندان های بسیاری از حاکمان در آمریکا که مالکان یا سهامداران کارتل های بزرگ نفتی هستند، به اسم شرکت های ثالث بدنبال این بودند که در صنعت نفت و گاز و پتروشیمی ایران ورود کنند. آنها دنبال منافع خودشان هستند؛ آنها دیگران را دور می کنند و خودشان سعی می کنند از مسیرهای ناشناخته یا پیچیده منافع شان را در کشورهای دیگر دنبال کنند. لذا من فکر می کنم کرواسی باید به دور از دخالت طرفهای ثالث، فقط به منافع ملی خود بیندیشد. ما از هر اقدامی که منافع مشترک کرواسی و ایران را هم در حوزه انرژی و هم در سایر حوزه ها تامین کند، استقبال می کنیم.

سوال: اگر دولت کرواسی برای بازگشت به سوریه از شما کمک بخواهد به آن کمک خواهید کرد؟
ما با نظر مثبت این موضوع را دنبال می کنیم.

سوال: هنگامی که آمریکا سردار قاسم سلیمانی را ترور کرد، گفتید که انتقام خواهید گرفت و بمباران پایگاه های آمریکایی در عراق انتقام اصلی به شمار نمی رود. آیا همچنان ایران اصرار دارد که انتقام شهادت سلیمانی را بگیرد؟
این پرونده همچنان باز است.